

Innst. 164 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Dokument 8:34 S (2009–2010)

Innstilling fra justiskomiteen om representantfor- slag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Bent Høie og Elisabeth Aspaker om bedre, raskere og mer rettssikker analyse ved bruk av DNA-spor

Til Stortinget

Sammendrag

Stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Bent Høie og Elisabeth Aspaker fremsatte 4. desember 2009 følgende forslag:

«I

Stortinget ber Regjeringen sørge for med hjemmel i påtaleinstruksen umiddelbart å ta i bruk akkrediterte rettsgenetiske laboratorier med ledig kapasitet som kan nyttes for på en rask og hensiktsmessig måte realisere Stortingets intensjoner bak DNA-reformen.

II

Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett fremlegge oppdatert og kvalitetssikret statistikk over saksbehandlingstid, kostnader mv. knyttet til RMIs DNA-tjenester til strafferettspleien. Regjeringen bes om å foreta en sammenligning av praksis og derigjennom måloppnåelse av de respektive lands DNA-reformer i andre sammenlignbare land som f.eks. Sverige og Storbritannia.»

Komiteen merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Sigvald Oppbøen Hansen, Stine Renate Håheim, Thor Lillehovde og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til at forslagsstillerne foreslår at Stortinget skal be regjeringen med hjemmel i påtaleinstruksen umiddelbart ta i bruk akkrediterte rettsgenetiske laboratorier med ledig kapasitet slik at Stortingets intensjoner bak DNA-reformen raskere kan realiseres. Videre ber forslagsstillerne om at det i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett fremlegges oppdatert og kvalitetssikret statistikk over saksbehandlingstid, kostnader mv. knyttet til Rettmedisinsk institutts (RMIs) DNA-tjenester til strafferettspleien. Samtidig ber forslagsstillerne om at det gjennomføres en gjennomgang av tilsvarende DNA-reformer i andre land, som for eksempel Sverige og Storbritannia.

Komiteen mener det er svært viktig at bruk av DNA benyttes i alle de saker hvor slikt genetisk materiale foreligger. Dette vil bidra til en raskere og sikrere oppklaring av saker som uten bruk av DNA kanskje ikke ville ha blitt oppklart. For at DNA skal kunne benyttes suksessfullt i straffesaker, er det avgjørende at DNA-funn raskt blir analysert og at etterforskere får tilgang på resultatet i løpet av kort tid. Det er komiteens oppfatning at Norge bør være ledende i verden på bruk av DNA i straffesaker og at det finnes et godt apparat som kan bidra til å analysere slike funn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at DNA-reformen er nedfelt i Soria-Moria-erklæringen og i regjeringens politiske plattform. Formålet med reformen er å oppklare mer og forebygge bedre. Det gjelder både den kriminalitet som rammer folk flest, som for eksempel innbrudd i bolig og bil, og mer alvorlig kriminalitet. Satsingen medfører at langt flere person- og sporprøver blir sendt til analyse. Flertallet vil vise til at det er investert betydelig i personell, opplæring og utstyr for å sikre effektivitet og kvalitet i alle ledd. Det vil si fra politiet sikrer spor på åstedet, til DNA-profiler fremstilles og registreres, og resultatene brukes i etterforskning og irettføring. RMI har i dag ansvaret for de rettsgenetiske undersøkelser som utføres for politiet og i påtalemyndigheten i forbindelse med straffesaker.

Flertallet er tilfreds med at regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vil legge fram oppdatert og kvalitetssikret statistikk for produksjon og drift knyttet til RMIs undersøkelser av biologiske spor til strafferettspleien. Flertallet mener det er for tidlig nå å gjennomføre en sammenligning av måloppnåelse i DNA-prosjektet i Norge med Sverige og England. Disse landene har gjennomført lignende reformer over lang tid; 5–7 år. Det er under 1,5 år siden Norge fikk ny DNA-lovgivning. Erfaringer fra andre land viser at det vil ta noe tid før man har full effekt av registrene etter at lovendringene trer i kraft.

Flertallet viser til at volumet av DNA-analyser har økt betraktelig under DNA-reformen. Antall saksaker fra politidistriktet har økt fra ca. 350 saker før 1. september 2008 til over 1 000 saker pr. måned 1. november–1. desember 2009. Flertallet viser til svarbrev av 8. januar 2010 (vedlagt) fra Justisdepartementet hvor, ifølge Politidirektoratet, alle prioriterte analysesaker behandles innenfor de gitte tidsfrister i prosjektperioden. Flertallet viser til at det ved utgangen av 2009 ikke forelå restanser hos RMI for analyse av personprøver.

Flertallet er kjent med at det fremmes påstander om at prioriterte straffesaker er forsinket grunnet for lang saksbehandlingstid hos RMI. Flertallet vil hevde at dette ikke er tilfelle. I de sakene som har vært gjennomgått har ikke politiet bedt om prioritering, og/eller det innsendte materialet har vært mangelfullt. Når det gjelder voldtektssaker, så er dette ofte komplekse saker som kan strekke seg over lang tid uansett om det er biologisk spormateriale eller ikke. I de saker som går til RMI er det ofte mange prøver som er tatt av helsevesenet i tillegg til det som politiet sikrer.

Flertallet viser til at en konkret sak straks vil kunne omprioriteres, hvis oppdragsgiver ber om dette, f.eks. hvis det som ledd i etterforskningen ret-

tes mistanke mot en bestemt person, eller det foreligger tidsfrister i forhold til varetekt og irettføring.

Flertallet vil hevde at å åpne for å ta i bruk private laboratorier, ikke vil gi politidistriktene noen raskere saksbehandling. Kvalitetskravet på materialet som sendes inn for analyse vil uansett være absolutt. Flertallet viser videre til at ifølge Politidirektoratet må saksbehandlingen endres og IKT-systemet tilpasses, for at systemet skal kunne håndtere private aktører som analyseinstitusjon. I arbeidet med å effektivisere og tilrettelegge for samhandlingen mellom politi og analyseinstitusjon, vil flere aktører komplisere prosessen.

Flertallet er imot å kommersialisere DNA-analyser som utføres av RMI for politiet og påtalemyndigheten. Flertallet mener at det er flere grunner til at disse oppgavene hører til politiet og påtalemyndigheten, og derfor fortsatt bør ivaretas av det offentlige og uavhengig av private forretningsinteresser. Flertallet viser til at det sjelden stilles spørsmål ved hvorvidt analysemetoden og rutineene ved laboratoriet kan ha ført til en feiltolkning av beviset.

Flertallet mener også at regjeringen har varslet at det skal etableres et selvstendig DNA-laboratorium knyttet til universitetet i Tromsø. Dette vil føre til at vi får to fagmiljøer. Flertallet viser også til at både Sverige og Danmark gjør alle analysene i offentlig regi, og det er der heller ikke et miljø for «second opinion».

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at i høring avholdt av komiteen den 8. februar 2010 fremholdt flere høringsinstanser at situasjonen i dag er lite tilfredsstillende og at RMI bruker for lang tid på å analysere de funn som politiet leverer inn. I andre sammenlignbare land tar tilsvarende analyser langt kortere tid, noe som fører til at langt flere DNA-analyser i Norge er av så dårlig kvalitet at de ikke kan bidra til oppklaring av saken. Disse medlemmer mener det er viktig å ha flere fagmiljøer som kan ta på seg slike analyseoppdrag, både for å sikre at analyser kan gjennomføres raskere, men også for å ha muligheten for å gjennomføre såkalte «second opinion» som vil bidra til å sikre kvaliteten på resultatet av prøvene. Disse medlemmer vil peke på det gode fagmiljøet som er representert i GENA i Stavanger og mener dette er et miljø som kan bidra med tjenester på lik linje med RMI. Disse medlemmer mener det er viktig å slippe til nye og kompetente fagmiljøer som kan bidra til at landet faglig hever seg på analyser av DNA.

Disse medlemmer viser til at regjeringen gjentatte ganger har blitt oppfordret til å presentere statistikk over saksbehandlingstid og kostnadsberegninger over hva hver DNA-prøve koster ved RMI. På

tross av dette har justiskomiteen ved behandlingen av Dokument 8:34 S (2009–2010) fortsatt ikke oversikt over tilstanden ved RMI. En fullgod sammenligning med hvor effektiv saksbehandlingen er ved andre, og frittstående, rettsgenetiske laboratorier kan dermed ikke gjennomføres.

Disse medlemmer vil videre trekke frem den åpenbare svakheten det medfører at RMI fremdeles ikke har ISO-sertifisering. Når det er mulig å sikre en gjennomgående høy kvalitet på arbeidet som gjøres ved RMI, er det med forundring det registreres at regjeringen ikke har fremlagt en tidsplan over når slik sertifisering vil kunne fullføres.

Disse medlemmer vil fremheve konklusjonene i voldtekstutvalgets rapport i NOU 2008 nr. 4, hvor en analysetid på 72 timer ble trukket frem som ønskelig. En slik tidsfrist vil også være tilsvarende den straffeprosessuelle bestemmelsen om fremstilling for varetekt, straffeprosessloven § 183 første ledd. Rettssikkerheten til både offeret og den mistenkte vil styrkes betraktelig ved en hovedregel om tre dagers frist i overgrepssaker. Videre vil politiets straffesaksbehandling bli langt mer effektiv når det ikke lenger er behov for etterforskningsmessige tiltak rettet mot tidligere mistenkte, som på grunnlag av DNA-prøver ikke lenger vil ha status som mistenkt.

Disse medlemmer viser til at det i England er vanlig med en svarfrist på fem virkedager for laboratoriene som utfører DNA-analysene. For disse medlemmer er det vanskelig å finne ut av hvorfor tilsvarende analyser i Norge ikke kan utføres innenfor tilsvarende tidsrammer.

Disse medlemmer vil videre poengtere at den teknologiske utviklingen innen DNA-analyser går svært fort. Dagens analyser er raskere å gjennomføre, sikrere i funnene, mer tilpasset prøver med lite biologisk materiale og rimeligere å gjennomføre enn for få år siden. Det er ingen grunn til å anta at denne utviklingen ikke vil fortsette i samme tempo i tiden som kommer. Dette er etter disse medlemmers oppfatning alene god nok grunn til å ha konkurrerende miljøer som arbeider med analyser av DNA-prøver.

Disse medlemmer vil også vise til brev fra Høyres stortingsgruppe til justisministeren, sendt 10. februar 2010. Disse medlemmer imøteser regjeringens svar på en rekke konkrete spørsmål om effekten av DNA-reformen og den reelle effektiviteten og kvaliteten ved RMI.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for med hjemmel i påtaleinstruksen umiddelbart å ta i bruk akkrediterte rettsgenetiske laboratorier med ledig kapasitet som kan nyttes for på en rask og hensiktsmessig måte realisere Stortingets intensjoner bak DNA-reformen.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revurdert nasjonalbudsjett fremlegge oppdatert og kvalitetssikret statistikk over saksbehandlingstid, kostnader mv. knyttet til RMIs DNA-tjenester til strafferechtspleien. Regjeringen bes om å foreta en sammenligning av praksis og derigjennom måloppnåelse av de respektive lands DNA-reformer i andre sammenlignbare land som f.eks. Sverige og Storbritannia.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råar Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument 8:34 S (2009–2010) – representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Bent Høie og Elisabeth Aspaker om bedre, raskere og mer rettssikker analyse ved bruk av DNA-spor – vedlegges protokollen.

Oslo, i justiskomiteen, den, 2. mars 2010

Per Sandberg

leder

Hans Frode Kielland Asmyhr

ordfører

Vedlegg

Brev fra Justisdepartementet v/statsråden til justiskomiteen, datert 8. januar 2010

Vedrørende dok.nr.8:34 S (2009-2010) – Forslag om bedre, raskere og mer rettssikker analyse ved bruk av DNA-spor

Jeg viser til brev av 15. desember 2009 fra Stortingets justiskomite ved leder Per Sandberg, vedlagte dok.nr.8:34 S (2009-2010) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene André Oktay Dahl, Anders B. Werp, Bent Høie og Elisabeth Aspaker om ovenstående.

1.

Nye lovbestemmelser om utvidet adgang til å registrere DNA-profiler i strafferettspleien trådte i kraft 1. september 2008. DNA-registeret har hjemmel i straffeprosessloven § 160a, og er ytterligere regulert i påtaleinstruksen kapittel 11a og retningslinjer fra Riksadvokaten. Kjernen i DNA-reformen er økt bruk av DNA som bevis gjennom å utvide registreringsadgangen til også å omfatte såkalt hverdags-kriminalitet. En ordning med sentral finansiering av DNA-analyser medfører fra samme tidspunkt at politidistriktene ikke selv skal betale for denne analysen. DNA-reformen innebærer en av de store reformene i strafferettspleien. DNA-reformen er nedfelt i Soria Moria-erklæringen og i Regjeringen politiske plattform. Formål med reformen er å oppklare mer og forebygge bedre. Det gjelder både den kriminalitet som rammer folk flest, som for eksempel innbrudd i bolig og bil, og mer alvorlige kriminalitet.

Satsningen medfører langt flere person- og sporprøver til analyse. Regjeringen har derfor investert betydelig i personell, opplæring og utstyr for å sikre effektivitet og kvalitet i alle ledd fra politiet sikrer spor på åsted, DNA-profiler fremstilles og registreres, til resultatene brukes i etterforskning og irettføring. Rettsmedisinsk institutt (RMI) har i dag ansvaret for de rettsgenetiske undersøkelser som utføres for politiet og i påtalemyndigheten i forbindelse med straffesaker. Den faglige standarden for det arbeidet RMI gjør, settes i stor grad av det internasjonale fagmiljøet ved ENFSIs DNA Working Group. RMI har siden 2008 vært akkreditert for rettsgenetiske undersøkelser av farskaps- og slektskap. Når det gjelder analyser til DNA-registeret er akkrediteringen nå inne i en slutfase, der endelig godkjenning forventes å foreligge 15. januar 2010. Det arbeides videre med sikte på også å akkreditere spor-prøveanalysene. Akkreditering vil være på plass i god tid til gjennomføring av Prüm-avtalen. Og den tvil som reises om bruk av DNA-profiler i Prüm-sammenheng er det ikke grunnlag for. Regjeringen og et flertall av Stor-

tinget er av den oppfatning at rettssikkerhet og kvalitet best sikres ved at den type analyser vi her snakker om, utføres i offentlig regi og uavhengig av forretningsinteresser. I Danmark og Sverige er også DNA-analysene lagt til et offentlig analyseinstitutt tilsvarende det Norge har i dag. Etter ønske fra Stortinget er det for 2009 bevilget midler til forberedelse av et nytt offentlig analyseinstitutt ved Universitetet i Tromsø. Bevilgningen foreslås økt i Regjeringens budsjettforslag for 2010. Den eksterne kvalitetssikringen av retts-genetiske sakkyndigvurderinger skjer i dag ved at rettsgenetiske erklæringer forelegges Den rettsmedisinske kommisjon (DRK) i medhold av straffeprosessloven § 147.

2.

Volumet av DNA-analyser har økt betraktelig under DNA-reformen. Antall sporsaker fra politidistriktet har økt fra ca. 350 saker før 1. september 2008 til over 1000 saker pr måned i nov – desember 2009. Til tross for denne økningen er i følge Politidirektoratet alle prioriterte analysesaker behandlet innenfor gitte tidsfrister i prosjektperioden. Det er innført betydelige endringer i hele saksbehandlingen av DNA i politiet, hos RMI og ved registeret på Kripes. Pr 31. desember 2009 er kapasiteten i saksbehandlingen omtrent tredoblet. Registrering av søkbare DNA-personprofiler har økt med ca. 45 % i løpet av reformperioden til om lag 18 000 ved utgang av 2009. Det er ikke grunnlag til å reise tvil om de oppnådde resultater. Antallet 40 000 personprofiler har ikke vært en forutsetning for reformen, men er et anslag på fremtidig behov for kapasitet. En viktig forutsetning for utvidet adgang til å registrere personprofiler er å legge opp til et forsvarlig gjennomføringsløp med god kvalitet på de opplysninger som legges inn. Registrering av personprofiler er i tråd med riksadvokatens retningslinjer og forutsetningene om en gradvis oppbygging. Analyse av personprøver er automatisert og RMI har høyere kapasitet til slike analyser enn det som politiet rekvirerer. Ved utgangen av 2009 forelå det ingen restanser i RMI for analyse av personprøver. Imidlertid har det vært nødvendig å iverksette ekstra kvalitetssikring i forbindelse med at det er innført elektronisk samhandling ved innsendelse av prøver. Det er av svært sentral betydning at opplysningene som registreres er korrekte, slik at det ikke kan reises tvil om disse. Det vises også til at det i riksadvokatens retningslinjer pekes på at en vesentlig økning i antall registreringer krever samlet sett en betydelig innsats fra politiet og påtalemyndig-

heten, særlig i forbindelse med den praktiske gjennomføringen av registreringsbeslutningene. I følge riksadvokaten må det også påregnes en del klagesaksbehandling, både i politiet og hos statsadvokatene. Også dette taler for en gradvis opptrapping.

Det er fremmet påstander om at prioriterte straffesaker er forsinket grunnet for lang saksbehandlingstid på RMI. Dette er ikke tilfelle. I de sakene som har vært gjennom-gått har politiet ikke bedt om prioritering og/eller det innsendte materialet har vært mangelfullt. Når det gjelder voldtektssaker så er dette ofte komplekse saker som kan strekke seg over lang tid uansett om det er biologisk spormateriale eller ikke. I de saker som går til RMI er det ofte mange prøver som er tatt av helsevesenet i tillegg til det som politiet sikrer. Prøver kommer ofte inn til ulike tidspunkt, og ikke samlet. Analysearbeidet går derfor i mange tilfeller i etapper. Prøver som rutinemessig sikres i overgrepssaker, inneholder ofte ikke eller sparsomt cellemateriale fra gjerningspersonen. Prøver må ofte reanalyseres. For blandinger må det gjøres tilleggsanalyse.

RMI foretar i samarbeid med politidistriktene en prioritering av sakene, slik at f.eks. drapssaker, identifikasjonssaker og sedelighetsforbrytelser mot barn prioriteres høyest. I tillegg til sakens kategori vil også sakens bevismessige stilling, samt etterforskningsmessige og rettssikkerhetsmessige hensyn forøvrig ha betydning for prioriteringen. En konkret sak vil straks kunne omprioriteres, hvis oppdragsgiver ber om dette, f. eks. hvis det som ledd i etterforskningen rettes mistanke mot en bestemt person, eller det foreligger tidsfrister i forhold til varetekt og irettføring.

Oppdragsgiver har et ansvar for å gi et tidlig og tydelig signal om prioritet på saken. Visse saker har mer, mens andre kan vente uten skade for etterforskning og rettergang. RMI kan om nødvendig ha teundersøke enkelte prøver og materiale og avgis svar i løpet av få dager. I tillegg til opplysninger om prioritet på saken, vil saksbehandlingstiden i RMI også bero på omfanget og kvaliteten på innsendt materiale, om det foreligger mistanke mot en bestemt person i saken, samt tilgangen på referanseprøver fra mistenkte/fornærmede/vitner. Politiet bør tilstrebe og sende mest mulig komplett materiale til analyse. I en del saker tas det altfor mange prøver, og en stor andel av de prøvene som kommer inn er av for dårlig kvalitet. I noen saker går det lang tid før saken/materiale sendes inn, samt at det ikke er sørget for relevante personprøver innledningsvis.

3.

Når det gjelder statistikk over kapasitet og saksbehandlingstid ved RMI, er det anskaffet en ny statistikkmodul som i disse dager blir testet ut og vil kunne

gi all nødvendig informasjon for å kunne måle effektiviteten i virksomheten.

Problemstillingen knyttet til prøver "touch DNA" (berørings-DNA) er kjent, og det er et arbeid på gang mellom Riksadvokaten, Politidirektoratet og RMI for å møte utfordringen med at det i dag sendes inn sporprøver som gir mangelfullt resultat. Selv om det kan være forskjeller mellom Norge og Sverige når det gjelder andelen negative resultater ved DNA-analyser, er det ikke ved forespørsel til RMI funne noe belegg for at tallet i Norge skal være så høyt som 70%. Eventuelle forskjeller mellom Norge og Sverige kan i følge RMI trolig forklares med at det i Sverige foreligger restriksjoner for innsending av prøver fra politiet, mens det i Norge ikke foreligger tilsvarende restriksjoner.

Når det gjelder omtalen av laboratorieteknologi og analysemetode så er dette et område i rask forandring. I strafferettspleien er vi avhengig av å benytte godt etablerte og utprøvde metoder som det er tilrettelagt for i hele kjeden, fra spor sikres til DNA-analysen er avsluttet. Vi må forutsette og ha tillit til at RMI holder seg faglig oppdatert og velger analysemetoder relevant for formålet og i tråd med internasjonale retningslinjer. Politiet og påtalemyndigheten har årelang erfaring med RMI som sakkyndiginstitusjon og har høy tillit til det arbeidet som utføres av instituttet.

4.

Kvalitet og behandlingstid vil for fremtiden være regulert i avtale mellom politi og laboratorium. Avtalen vil være innenfor rammen av de prioriteringer som settes av riksadvokaten.

Det er innført en elektronisk kommunikasjon mellom politiet, RMI og DNA-registeret. Dette for å effektivisere samhandlingen og skape raskere saksbehandling. For å kunne saksbehandle og analysere en DNA-sporprøve, er RMI avhengig av straffesaksinformasjon og en nær dialog med politiet. Slik denne elektroniske samhandlingen nå er utviklet, ivaretas dette behovet. Et felles IT-system og en samkjøring av rutiner er nødvendig i denne type saksbehandling, der vekt på kvalitet må være første prioritet. Det er innført ekstra kvalitetssikring både av person- og sporprøver som kommer inn for analyse. Skal politiet måtte forholde seg til flere analyselaboratorier ville denne kvalitetssikringen bli langt mer komplisert og kostnadskreven.

Kompetansehevingen ute i politidistriktet fortsetter gjennom hele 2010 i form av etablering av lokal kvalitetssikring og implementering av nye saksbehandlingsrutiner. Det vil ytterligere bli tilsatt flere både på RMI og ved Kripas for å styrke DNA saksbehandling, og løsningen for elektroniske samhandlingen vil bli ytterligere forbedret.

De tiltak som er igangsatt i 2009, vil man kunne se effekten av i både økt volumkapasitet og redusert saksbehandlingstid i 2010 og 2011.

Å åpne for å ta i bruk private laboratorier, vil ikke gi politidistriktene noen raskere saksbehandling. Kvalitetskravet på materialet som sendes inn for analyse vil uansett være absolutt. I følge Politidirektoratet må dessuten saksbehandlingen endres betydelig, for at systemet skal kunne håndtere private aktører som analyseinstitusjon.

5.

Om det offentlige skal kjøpe tjenester fra private selskaper er ikke et spørsmål om bruk av navngitte selskaper, slik det kan fremstå i begrunnelsen for forslaget. Statlig kjøp av private tjenester forutsetter som kjent anbudsutlysning i tråd med regelverket for slike anskaffelser. En slik beslutning er strategisk og har langsiktige konsekvenser.

Bakgrunnen for å gå ut på anbud er gjerne ønsket om størst mulig kostnadseffektivitet. Til tross for at regjeringene i de nordiske landene er forskjellig politisk, har det ikke vært aktuelt å etablere et privat marked for disse tjenestene.

Forslagsstillerne viser til at man har praksis for at utlendingsmyndighetene overlater analysearbeid til private utenlandske aktører. Dette er resultat av forutgående anbudsprosess der norske laboratorier ikke har nådd opp i konkurransen med utenlandske selskaper med betydelige større markedsvolum.

En tilsvarende utvikling på straffesaksfeltet som på utlendingsfeltet vil stille store krav til kommunikasjon mellom norsk politi og den utenlandske analyseinstitusjonen i enkeltsaker. Den samme utfordringen vil man kunne møte i retten med fremmedspråklige sakkyndige hvor det også ville påløpe både reise- og tolkeutgifter.

6.

Det må understrekes at selv om kostnadseffektivitet er av betydning, impliserer behandlingen og analysen av DNA-spor i straffesaker rettssikkerhetsmessige hensyn i vid forstand - det er tale om håndtering av bevismateriale. Disse oppgavene for politiet og påtalemyndigheten bør derfor fortsatt ivaretas av det offentlige og uavhengig av private forretningsinteresser.

Kriminaltekniske og rettsmedisinske analyser er i Norge fordelt på flere institusjoner. Som Hareideutredningen og andre utredninger har pekt på før, er en mer effektiv samordning av disse tjenestene snarere enn en ytterligere oppstyking ønskelig for å ivareta den nasjonale kompetansen og redusere betydningen av organisatoriske barrierer i undersøkelser og analyser av bevis.

Antall laboratorier og innslaget av "second-opinion" henger nok også sammen med at europeiske land varierer noe med hensyn til rettstradisjon. Den engelske straffeprosessen er en partsprosess i større grad enn i Norge, og det er vanlig med "second opinions" når det gjelder analyseresultater. Det har trolig bidratt til fremveksten av private aktører. Tilliten til den eksterne kontrollen som Den rettsmedisinske kommisjon utøver er trolig en av grunnene til at det her i landet ikke har vært utstrakt bruk av private sakkyndige og "battle of experts".

Det er sjelden at det stilles spørsmål hvorvidt analysemetoden og rutinene ved laboratoriet kan ha ført til en feiltolkning av beviset. Metodikken i analysearbeidet er i stor grad standardisert og gjennomføring av akkreditering vil trolig ytterligere styrke tilliten til undersøkelsene. Norge har også anledning til å benytte seg av vurderinger fra SKL i Sverige hvis "second opinion" behovet skulle melde seg. Etableringen av et selvstendig DNA-laboratoriet knyttet til universitetet i Tromsø, vil også føre til at vi får to fagmiljøer. Disse to fagmiljøene vil kunne kvalitetssikre hverandre i en "second opinion" rolle i krevende saker eller i forskningsøyemed for å styrke et felles nasjonalt miljø. Både Sverige og Danmark gjør alle analysene i offentlig regi, og det er der heller ikke et miljø for "second opinion". Det vil altså Norge ha når også Tromsø er etablert med eget laboratorium.

På den bakgrunn gis følgende bemerkninger til de enkelte forslag:

I.

Regjeringen ønsker ikke å kommersialisere DNA-analyser som utføres av RMI for politiet og påtalemyndigheten. Regjeringen vil tilrettelegge for at analysebehovet kan ivaretas på en betryggende måte i offentlig regi slik at intensjonene bak DNA-reformen realiseres.

II.

Regjeringen vil i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett legge fram oppdatert og kvalitetssikret statistikk for produksjon og drift knyttet til RMIs undersøkelser av biologiske spor til strafferettspleien.

Det er for tidlig nå å gjennomføre en sammenligning med måloppnåelse i DNA-prosjektet i Norge med Sverige og England. Disse landene har gjennomført lignende reformer over lang tid, 5-7 år Det er under 1,5 år siden Norge fikk ny DNA-lovgivning. Erfaringer fra andre land viser at det vil ta noe tid før man har full effekt av registrene etter at lovendringene trer i kraft.

